

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

SETTLEMENT OF THE CONFLICT OF INTERESTS IN THE ACTIVITIES OF LOCAL COUNCIL MEMBERS

Манзюк В.В.,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри господарського права
юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Льницький Т.П.,

*студент IV курсу юридичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Статтю присвячено питанням застосування нового антикорупційного законодавства у діяльності депутатів місцевих рад. Розглянуто правове співвідношення врегулювання конфлікту інтересів у законах України «Про запобігання корупції» та «Про місцеве самоврядування в Україні».

Ключові слова: конфлікт інтересів, представницькі повноваження депутата місцевої ради, запобігання корупції.

Статья посвящена вопросам применения нового антикоррупционного законодательства в деятельности депутатов местных советов. Рассмотрено правовое соотношение урегулирования конфликта интересов в законах Украины «О предотвращении коррупции» и «О местном самоуправлении в Украине».

Ключевые слова: конфликт интересов, представительские полномочия депутата местного совета, предотвращение коррупции.

The article is devoted to the issues of application of the new anti-corruption legislation in the activities of local council members. The legal correlation of the regulation of conflict of interests in the Law of Ukraine "On prevention of corruption" and the Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine".

Key words: conflict of interests, local council member representative powers, prevention of corruption.

Україна ратифікувала найважливіші нормативно-правові акти протидії корупції, а саме: Конвенцію Ради Європи від 27 січня 1999 р. про кримінальну відповідальність за корупцію, Конвенцію ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 р. Чимало їхніх положень мали важливе значення під час формування відповідних положень у національному законодавстві.

Закономірним є висновок, що Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII «Про запобігання корупції» спрямований не тільки на реалізацію Антикорупційної стратегії на 2014–2017 рр., а й має відобразити послідовну реалізацію прийнятих Україною міжнародних зобов'язань у цій сфері.

Корупція в системі публічної служби (державної служби та служби в органах місцевого самоврядування) входить у систему політичної корупції. Відповідно до підпункту б п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону «Про запобігання корупції», депутати місцевих рад належать до категорії осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а отже, є суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону [2].

Закріплене у Законі України «Про статус депутатів місцевих рад» право депутата сільської, селищної, міської, районної чи обласної ради здійснювати свої представницькі повноваження, «не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю», зумовлює належність депутатів місцевих рад до групи ризику

з великою вірогідністю виникнення конфлікту інтересів. Саме тому питання запобігання і врегулювання конфлікту інтересів депутатів місцевих рад нині є одним із найбільш нагальних, що стоїть на порядку денному реформи у сфері місцевого самоврядування та протидії корупції [1, с. 4].

Враховуючи той факт, що депутат ради не є посадовою особою та не перебуває у відносинах прямого підпорядкування з будь-якою особою, до нього не можуть бути застосовані такі класичні методи врегулювання конфлікту інтересів як усунення від виконання завдання, зовнішній контроль, обмеження доступу до інформації, перегляд обсягу службових повноважень, переведення чи звільнення. З огляду на це, у ст. 36 Закону «Про запобігання корупції» зазначено, що правила врегулювання конфлікту інтересів депутатів місцевих рад мають визначатись законами, які «регулюють статус відповідних осіб та засади організації відповідних органів» [1; 2].

Однак у профільному Законі «Про статус депутатів місцевих рад» відсутні будь-які згадки про конфлікт інтересів, а Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» містить лише ст. 591, відповідно до ч. 1 якої сільський, селищний, міський голова, секретар, депутат сільської, селищної, міської ради, голова, заступник голови, депутат районної, обласної, районної у місті ради бере участь у розгляді, підготовці та прийнятті рішень відповідною радою за умови самостійного публічного оголошення про це

під час засідання ради, на якому розглядається відповідне питання [2, с. 8].

Очевидно, що норми ст. 591 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» не узгоджуються з вимогами ч. 2 ст. 35 Закону України «Про запобігання корупції», яка передбачає, що у разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів в особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи, яка входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії тощо), вона не має права брати участь у прийнятті рішення цим органом.

Розв'язання описаної колізії між правовими нормами рівної юридичної сили зумовлює необхідність їх подолання в юридичній практиці, тобто необхідність здійснити вибір однієї з двох норм, які суперечать одна одній, із метою вирішення конкретних життєвих ситуацій.

На нашу думку, подолання такої колізії між нормами рівної юридичної сили можна здійснювати шляхом застосування колізійного принципу *lex specialis derogate generalis* (лат. «спеціальний закон відміняє (витісняє) загальний закон»).

З огляду на зміст преамбули Закону України «Про запобігання корупції», відповідно до якої цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень, вважаємо, що під час врегулювання відносин стосовно конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, норми цього Закону мають спеціальний характер.

Це означає, що під час врегулювання питань, пов'язаних із конфліктом інтересів, варто керуватися нормами Закону України «Про запобігання корупції».

Відповідно до ч.ч. 5, 6 ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції», у разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів, вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до територіального органу Національного агентства з питань запобігання корупції. У разі, якщо особа не отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона діє відповідно до вимог, передбачених у цьому розділі Закону. Якщо особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталася за роз'ясненням, пізніше було виявлено конфлікт інтересів.

Процитована норма Закону «Про запобігання корупції» однозначно вказує на орган – Національне агентство із запобігання корупції, висновки якого мають обов'язковий характер під час з'ясування спірних моментів, що стосуються конфлікту інтересів у діяльності посадових осіб місцевого самоврядування.

Водночас зауважуємо, що, у зв'язку з відсутністю безпосереднього керівника, виборністю посади та дозволом поєднувати представницький мандат з іншими видами діяльності, питання конфлікту інтересів у діяльності депутата місцевої ради потребує додаткового законодавчого регулювання.

Тому, на виконання вимог ч. 1 ст. 35 Закону «Про запобігання корупції», законодавцю необхідно доповнити профільні закони «Про місцеве самоврядування в Україні» і «Про статус депутатів місцевих рад» спеціальними положеннями про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у депутатів місцевих рад.

На нашу думку, Національному агентству з питань запобігання корупції варто звернути увагу на зазначене питання та відповідно до наданих йому Законом повноважень прийняти відповідні роз'яснення з конкретними прикладами з метою доведення їх до відома депутатів місцевих рад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. №1700-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.
3. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 рр. : Закон України від 14.10.2014 р. № 1699-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 46. – Ст. 2047.
4. Дем'янчук Ю.В. Актуальні проблеми протидії корупції / Ю.В. Дем'янчук // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – № 2. – С. 347–353.
5. План дій для України на 2015–2017 рр. Рада Європи [CM/Del/Dec(2015)1217] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [ps://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802f600d](https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016802f600d).